Jaar 1632 - De vaart wordt navigabel zowel in de winter als in de zomer – 1632 – 1637 – G. Vandermarliere

Gezien het feit dat men een deel van de vaart 'uitgegeven' heeft aan Fobert en Marsilles, zijn de eigen stadsuitgaven voor het jaar 1632 – 1633 sterk verminderd in vergelijking met de voorgaande jaren.

Vuthgeven ende betaelinghen ghedaen jeghens den voorzeyden ontfangh

An **David van Damme ende Clays Betten** over elck zes daghen en half **verwaest** te hebben inde vaert – t'saemen – xix pond x schele
Betaelt an **Jan Christiaen** de jonghe over twee daghen en half ghevrocht t'hebben ande houvers ende schipvaert – iij pond parisis
An **Antheunis Fieu** van zes daghen ghevroch t'hebben in t'saeghen vande houvers vande schipvaert – par 2 billietten – vij pond xvij schele parisis
An Arnoudt Morillon van reparatie by hem ghedaen ande brugghe ligghende over de bommeloose pit*beke*[1] **– vij pond parisis**
An **Jan Lambert** van leverynghe van schaillen ende loot medghaders zyn handtwerck ghedaen an 't Reepken – vj pond xviij pond parisis
An **Jan de Meester** van theire ghedaen in t'visiteren vande vaert – lv schele parisis

Vissen verboden! - 7 april 1633 – Register van de boeten – SAP 251

In de 'register van de boeten' leren we een ander facet van de vaart kennen. Het was er verboden te **vissen.**

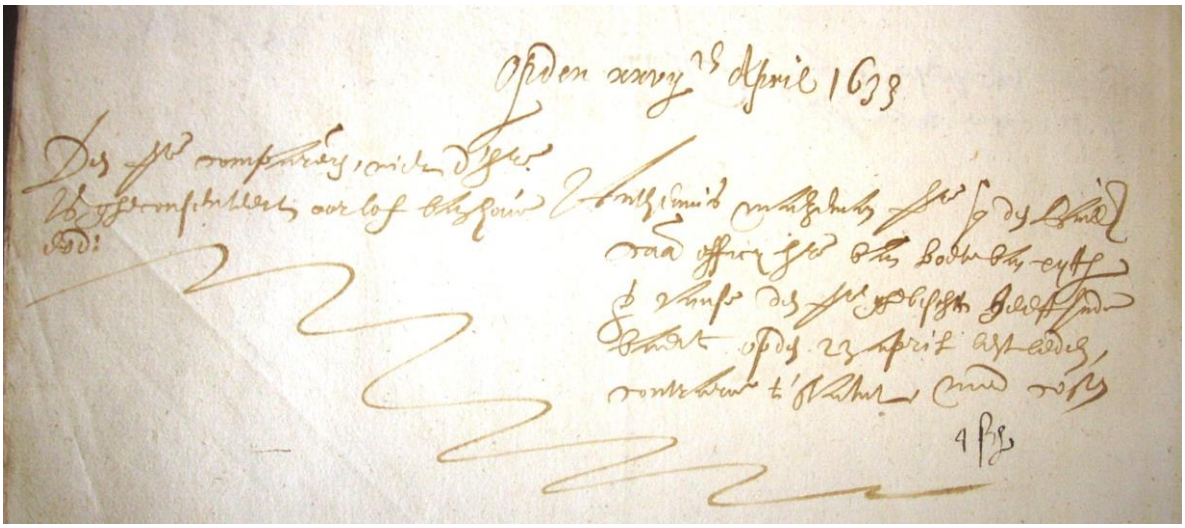

Antheunus Mazeman, verweerder jeghens den bailliu, causa officy heescher,
vande boete van xij pond parisis ter cause **den verweerder ghevischt heeft inde vaert** opden 23 april lestleden, contrarie t'statut medghaders costen

[1] De bommeloze pitbeke is de huidige Robaertbeek – De brug is deze die lag over de huidige Elverdings Steenweg, eertijds de Bruggenstraat genoemd. Bommeloos wilt zo veel zeggen als bodemloos. *Het stuk grond tussen de Bruggenstraat en de vaart kreeg de naam van Bommeloze Pitmeers.*

Den verweerder comparerende jeghens d'heescher is gheconsenteert oorlof van de hove – eodem

Antheunis Mazeman was blijkbaar hardleers, want twee maanden later, op de 25ste juni 1633, werd hij weer betrapt op het vissen aan de vaart, nu leren we ook zijn verdediging kennen.

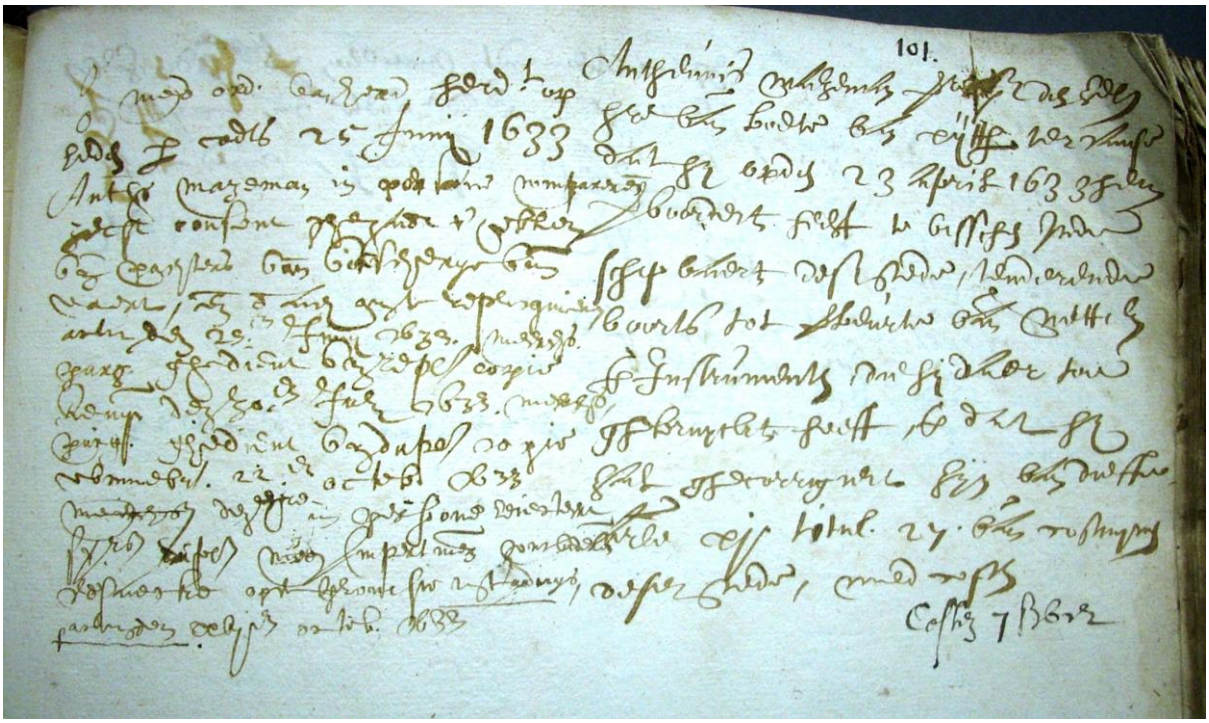

Folio 106 v
Antheunis Mazeman verweerder
jeghens den zelven heescher van de boete van xij pondparisis ter cause dat hy opden 23 april 1633 hem vervoordert heeft te visschen in de schipvaert deser stede – tenderende voorts tot verbeurte van de netten ende instrumenten die hy daer toe ghebruyckt heeft ende dat hy zal ghecorrigieert zyn van diefte – artikel xj titul 27 – van de costuymen deser stede – med costen – costen 7 schele

Inthimatie door Codts op de 25de juny 1633 –
Antheuns Mazeman in persone compareerende zecht consent ghehadt t'hebben vande pachters vande visscherye vande vaert – actum den 25ste juny 1633

We mogen dus aannemen dat er vis in de vaart zat, de moeite van het vissen waard. Mazeman is niet de enige naam van een visser die in de papieren van ons archief te Poperinge, bewaard is gebleven. we vragen ons dus af, of men de 'rekken' van de vaart gebruikte tot het kweken van vis. Nergens konden we tot nu toe vinden dat dit 'professioneel' gebeurde, maar een 'spontane' viskweek was er dus zeker wel.

21 december 1634 – De Reep van 't Reepken - SAP 469

Actum ter vergaderynghe van den amptman, wetten ende raeden
Den 21ste december 1634
Gheraemt, goet ghevonden ende gheresolveert by den amptman, weth ende raeden dat de thresorier utter name vande stede, betaelen sal in handen van **Andries Masselis**, annemer

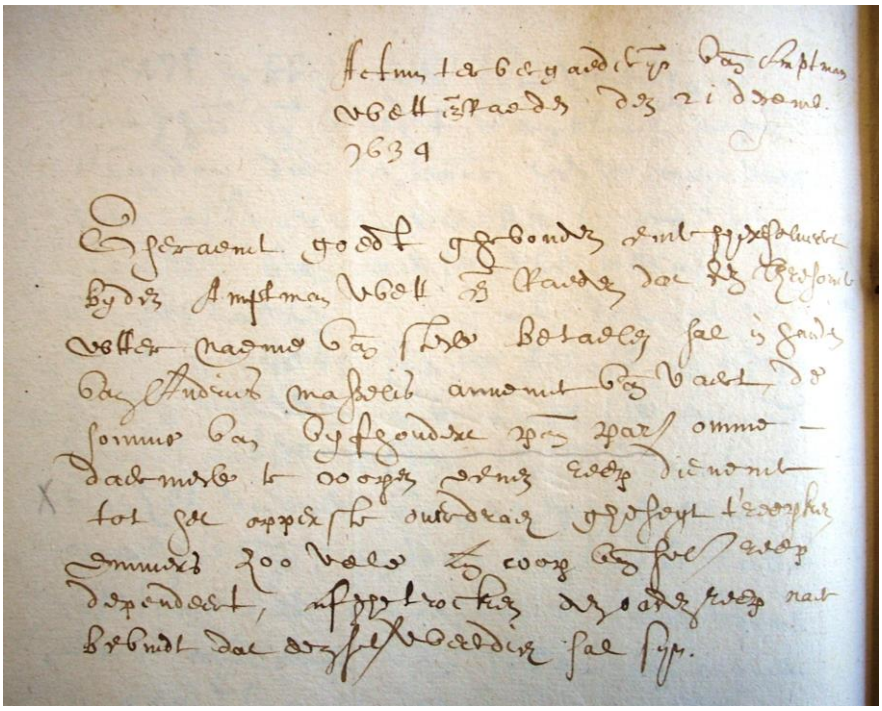

vande vaert, **de somme van vijfhondert ponden parisis** omme daermede te coopen eenen **reep** dienende tot het opperste overdrach gheseyt **'t Reepken**, emmers zoo veele an coop van de zelve reep dependeert, afghetrocken den ouden reep naer bevindt dat de zelve weirdich zal zyn.

Uit de stadsrekening van het werkjaar 1634 1635 betreffen de volgende posten verder de vaart:

Betaelt **Jacques van Caysele** met zyne medehulpen timmerlieden, over diversche handtwercken by hem ghedaen ande **stedehuusinghe ten Reepken**, **speye, ballien dammen** ende andersins blyckende by 4 ordonnancien – 't samen de somme van lxxij pond xvij schele
An **Joris van Thune**, metser, over zyn handtwerck van metsen ghedaen ande **kaeye,** steenpitten, Bellebrughe, speye ende elders ande stede edificien volghende 4 ordonancien – xlvj pond viiij schele
Betaelt **Jacob Christiaen** over ghewrocht te hebben ande houvers vande schipvaert – aldus tot behouf van de stede volghens 3 ordonnancies – xvij pond viij schele
Aen **Jan Desquin** over vier daghen met zyn knecht ghewrocht thebben aende **huusynghe ten Reepken – wij pond**
Betaelt **Guillaume Debrune** over diversche voeren aerde vermetst ende verplackt ande **steenbrugghe** int Ghervelgat ende inde stedeschole – xviiij schele
Aen **Pieter van Caysele**, timmerman, over zyn handtwerck ghedaen ande dammen ende caye des schipvaert - xiij pond
An **Niclaes Joel** over het vlichten van diversche payeulen[2] ande huusynghe ten Reepken mette leverynghe thout daertoe dienende – xiij pond ij schele
An **Christoffel Mahieu** over het placken van tvoorseide werck – lvj schele
An **Pieter Marken** over de leverynghe van twalf ghewaterde plantsoenen tot de reparatie van de stede edificien ten Reepken – vj pond
An **Jacques Vandefonteyne** van kleen bier tot behouf van de wercklieden ghewrocht hebbende ande speye by de watermeulen – v pond parisis
An **Gillis Fave, Nicolais Tacquet, Jan Betten, Joos Kersebilck ende Jan Deurwaerder** over **het utslaen vande comp** ter voorseide speye – xviij pond
An **Guillaume Gecket** over ghewrocht hebbende ande voorseide speye ende schipvaert par 2 ordonnancien – viij pond vj schele
An **Remy Lelouck** over het zaghen van eenen boom om **de Clynckeboombrugge** – iij pond
An **Jan Lhermytte** over het zaghen van 166 voeten plancken ende 224 voeten pilloten ten behouve van de stedewercken – xxvj pond iiij schele

[2] Payeulen = tot nu toe is het ons niet gelukt om de betekenis van 'payeuelen' te achterhalen.

We merken dus dat de werken alleen de omgeving van de watermolen en het Reepken betreft, zoals afgesproken in het aannemingscontract met Fobert en Marsilles.

21 april 1637 – De schipper moet haver leveren op de kaai – Renten – vaart

Jan de Cuuper, schipper, woonende tot **Elsendamme** alhier ghearresteert zijnde by den ampman deser stede ten versoucke van **Augustyn Jacobs**, heesscher
omme t'hebben leveringhe alhier van eenhondert razieren haever, nieupoortsche maete,
byden voornoemde schipper tlaeden ter huuse van **Bernaerd Vandesteene**, wonende te Allaerdts huuse
conforme 't accoord by den verweerder medghaders den heesscher ghemaeckt,
raeckende **den vrecht van de selve haevere**
welke arrest is gheslaeckt
op conditie dat den ghearrresteerden verweerder
an den heescher de voorseyde haevere zal leveren
alhier ter caye binnen 8 a 10 daeghen vutteren
op peyne van alle costen, schaeden ende intresten op hem verwzerder te moghen verhaelen
op al twelcke den voornoemde verweerder hem volontaire zal condemneren
up heerelicke ende parate executie zonder breeder wettelick te moeten oorbooren
By **Pieter Diedeman ende Beke**, schepenen deser
Xxiste april 1637

De vaart – 1636 – 1637

In de stadsrekening van het werkjaar 1636 – 1637 krijgen we ook eerst de verklaring in verband met de overname van de vaart door Fobert en Masselis.
We vinden ook de volgende post:
Aen **Andries Masselis ende Pieter Fobert** alhier ontboden omme te handelen van ghewichtighe zaecken de stede rakende – zes cannen wijn – vij pond iiij schele parisis

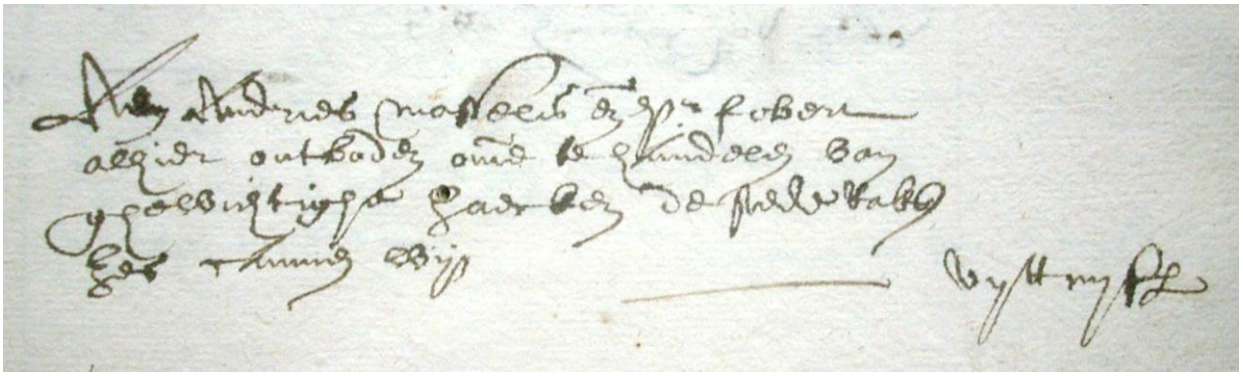

Uit een andere post blijkt dat er hoog overleg was met beide heren aannemers en verder wordt Jacques van Cayseele betaald voor het onderhoud van de speyen aan de watermolen als aan 't Reepken. En verder lezen we nog:

Stadsrekening 1636 – 1637
Aen **Jacques van Cayseele**, timmerman, over verscheyden daghen ghewrocht t'hebben zoo ande baillen, **Bellebrugghe**, achter tstedehuus ende pesthuusekens, stedeschole ende elders volghens vier billietten – tsamen jx xxix pond j schele parisis
Aen **Jan de Deurwaerder** over ghevoert te hebben met zyn **kogghe** vjc – *600* - wit steen ende grues vande kaeye tot de **Coppernolle** tot vermaecken vande speye – vj pond parisis
Aen **Frans Wydoot** d'oude over trecht van topwynden 2 schepen brynghende hoy voor de stede - iiij – *4* - pond parisis.
In deze laatste post wordt dus aan Frans Wydoot de tol – of het recht - betaald voor het 'opwinden' van 2 schepen om deze de overdracht te helpen nemen.

Pauwel Heindericx – Anno 1638 – **Nieuwe vaart van Duinkerke** – Veurne

1638 wordt een belangrijk jaar voor de Poperingevaart. We lezen bij **Pauwel Heindericx** *in zijn 'Jaerboeken van Veurne' het voglende:*
Den coophandel, in dese landen beginnende te floreren, hebben de magistraten van **Brugge, Veurne ende Duynkercke** geradich gevonden, tot gerief vanden coophandel ende van het reysende volck, **eene nieuwe vaert** te doen delven.
Die vaert, vander stede van **Duynkercke** beginnende, soude recht naer **Veurne** loopen, ende van daer langst **Nieupoort tot Plassendale**, alwaer en van oude tijden eene grote vaert bestond die tot Brugge leydde.
Tot volcommen van het voorseyde werck, hebben de magistraten vande drije voornoemde steden, opden **13de februari 1634,** wederzijdichlick verdragh ghemaeckt.
Daerby wiert vastgestelt, dat Brugge in alle de oncosten die uut 't aen te vangen werck souden spruyten, de vijf achtste delen soude betalen, ende Veurne met Duynkercke gesaemdelick van het overige elck den helft, ofte ider een ende half deel.

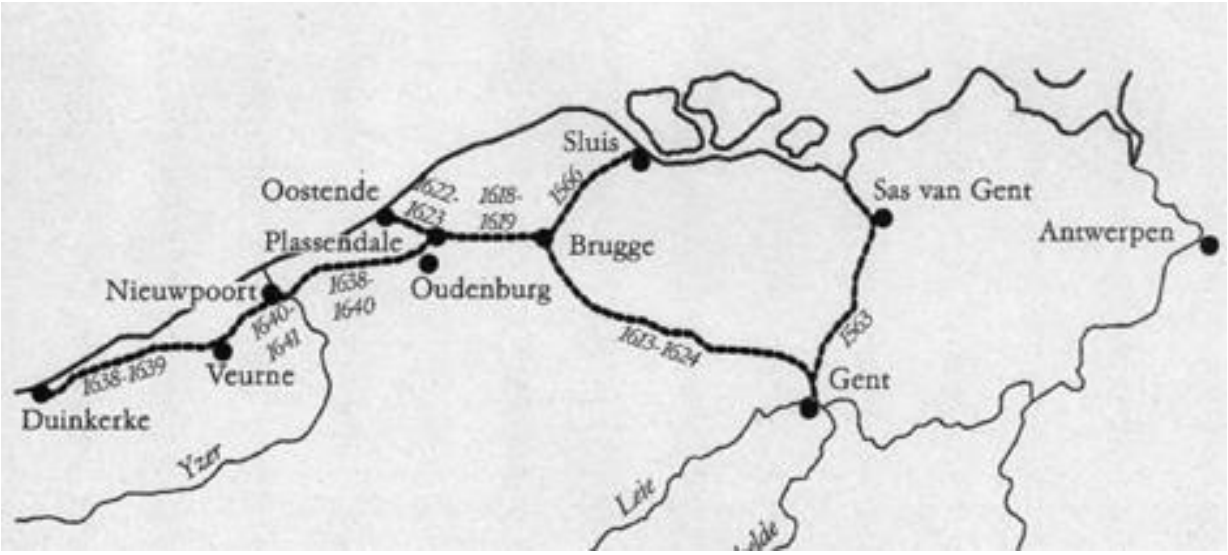

Tekening met de voornaamste kanalen in Vlaanderen, gegraven in de zestiende en zeventiende eeuw. De jaartallen geven aan wanneer de kanalen werden gegraven. [Tekening: K. Vancraeynest] [3]

[3] http://www.dbnl.org/tekst/_vla016200001_01/_vla016200001_01_0035.php

Op het kaartje van Vancraeynest zien we dat er in deze jaren een vaart gebouwd werd tussen Duinkerke en Veurne enerzijds en tussen Veurne, over Nieuwpoort naar Plassendale. Daar sloot de vaart aan op de vaart Brugge – Oostende.
De werken zouden tot 1641 duren.
Deze nieuwe vaart was voor de Poperingse handel erg belangrijk. Van Poperinge uit kon men dus over water nu 'gemakkelijk' zowel Duinkerke als Oostende bereiken.

Het kanaal in Duinkerke in 1641 – tekening van Sanderus. Hier is er een ophaalbrug om de koetsen de mogelijkheid te geven het kanaal te kruisen. We zien tevens een aantal koggen op het kanaal.
In Poperinge waren er in 1637 – 1638 nog een aantal werken aan de vaart.

Betaelinghen ghedaen van refectien ande noodighe edificien vander stede – reparatien vande calchyede ende anderszins

Betaelt aen **Jooris van Thuyne, Pieter Cappelle, Nicolays Tacquet ende Jan de Reckemaker** metgaders over diversche haerlieden handtwerck ande **drie speyen** neffens d'overdraghen deser stede metghaders tstedehuus, ende andere edificien begrepen haerlieden cnapen, achtervolghende xvij billietten van de refectiemeesters – tzamen bedraghende – iiijc xx pond
Aen **Pieter Lauwers** van tvoeren van verscheyden materialen als hout, brycken, etc. voor de stede volghende drie billietten – xxxvj pond xvj schele
Aen **Pieter Fobert** van **tverwaezen inde spriet te Vestgens** ende ander handwerck begrepen zeker theire by eenighe vande werck ende timmerlien ghedaen – xxix pond x schele
Betaelt aen **Jaques ende Pieter van Cayseele**, cause van diversche timmerwerck, by hemlieden ghedaen ande drie overdraghen, sletten, baillen ende ander stedewerck achtervolghende zes billieten – tzamen jc iiijxx xvj pond
Aen **Guillaume Gecquet, Jan Techelen, Jan de Meester, Jaques Parol, Pieter Remmery. Jan de Deurwaerder, Frans Cornette, Niclais Tacquet, Christophel Mahieu** ende andere over de aerbeyt by hemlieden ghedaen int repareren vande vaert volghens ix billietten – tzamen bedraghende – lxxviij pond parisis
Aen **Jan Hybrandt** over de leverynghe van **twee schepen zeezandt** ten behouve vande noodighe wercken vande stede – volghende twee billietten – lx pond parisis

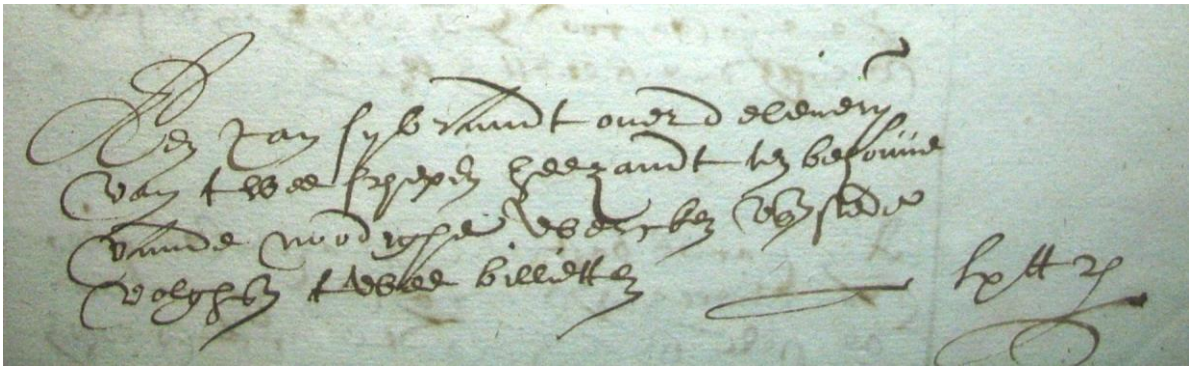

Betaelt **Clays Bette, Martin Capeau, Gillis van Clichthove, Jaques Brunere, Caerle Keertebate, Jan Quinterelle, Jaques de Bruyne**, ende andere aerbeyders zoo over t'uutsmytten van twater inde **drie speycompen** – orduynsteen, ende ander handtwercken by hemlieden ande vaert ghedaen volghende vij billietten – jc xj pond xvj pond
Aen **Simon Brasseur, Loys ende Philipe Lhermyte** over t'zaghen van diversche stedehoutten volghens twee billietten – lij pond j schele parisis
Aen **Loys Druan** over ghedeckt thebben op **t'overdragh** te **Reepken** – xx pond parisis
Aen **Jan ende Mahieu van Renynghe filius Chaerles** over de leverynghe van diversche bullen, berden, reghels, houilleasschen, eecken kesten, **slethoutten** ende ander tot reparatie vande overdraghen ende ander stedewercken volghende ij billietten – iiijc xxiij pond xiiij schele
Aen de weduwe van **Abraham van Hove** van leverynghe van coorde ende reepen an de stede volghens drie billietten – tzamen – xiiij pond j schele
Aen **Jacob Bastiaen ende Mahieu van Hille** van tvellen ende maecken van hout voor de stede ende ander handtwerck volghens 4 billietten – xlij pond xvj schele

…
Aen **Jacques Leroy ende Janvande Abeele** van diversche timmerwercken by hemlieden ghedaen an **d'overdraghen** ende andere stede edificien volghende vier billietten – iiijxx iij pond viij schele
An **Jan Malbrancque** over de leverynghe van twee hondert sestien gleyschoven verwrocht op t'overdragh te Vestgens – xxx pond parisis
Aen **Pieter Cappelle** over drie daeghen ende **Nicola Tacquet** twee daeghen ghewrocht thebbene **ande caye neffens Ste. Bertins kerckhoff** ende brugghen opde Yperstraete – vij pond xvj schele
…
Betaelt **Guillaume Pyncheel** op rekenynghe van zyn ontgonnen werck in **tverwaesen** vande spriet te **Coppernolle** – xij poond
Aen **Mahieu Sohier** van vier daghen ghewrocht thebben in tslet te **Reepken** – iiij pond
Aen **Gilles de Zagher** over de leverynghe van plantsoenen ende een keste tot vermaken **vande Halfmylle Brugghe** – iiij pond iiij schele parisis
Aen **Adriaen Sansen** van leverynghe van verscheyden yserwerck voor de stede meest gheemployeert ande **overdraghen ende speyen** volghens een billiet specificatyf – iijx pond xix schele
Die extra inspanning leidde in 1637 tot het terug 'navigabel' maken van de Poperingevaart – zowel in de winter, als in de zomer – zoals in 1631 afgesproken tussen de stad en de aannemers Pieter Fobert en Andries Masselis.

De evaluatie van dit project gebeurde op de 20ste juni 1637. Er werden verschillende getuigen opgeroepen om met hun verklaringen te kunnen bewijzen dat het doel bereikt was. De Poperingevaart was steeds bevaarbaar!

20 juni 1637 - **De Vaart** is navigabel – SAP512

Informatie preparatoire ghehoort by my notaris residerende tot Poperynghe ter presentie van dheeren **Jan Fobert ende Jacques Wyts** – ghetuughen- desen **20 juny 1637**
Jan de Meester - oudt 47 jaeren ofte daerontrent
woonende ende handelende t'overdraghe van **Coppernolle** ende ghehouden hebbende over de 17 ofte 18 jaeren
- tuught ende verclaert by eede daertoe ten heylighen ghestaeft, dat t'sydert dat Pieter Fobert ende Andries Marselis hebben anghenomen de vaert deser stede van Poperynghe de schepen commende winters ende somers vaeren tusschen t'overdragh van Vestgens ende Poperynghe voornoemt,
daer nochtans de schepen van te vooren niet en consten passeren dan met water te trecken ende macht van 12, 15 ende 20 mannen ghebruyckende practyquen van taillen door 3 ofte 4 schyfloopen
voor reden van wetenschap seght tselve alsoo diverschelick ghesien thebben, ja gheholpen de schepen aldaer passerende, uptrecken ende winden
toorconde onderschreven by laste Jan de Meester

Pieter Remmery - lantsman woonende aldernaest tvoornoemde overdragh van Coppernolle, oudt 37 jaeren affirmeert ende verclaert op eedt warachtigh te syne dat voor het annemen vande vaert by Pieter Fobert ende Andries Masselis,
hy ghesien heeft dat de schippers vaerende jeghens over syn huus, swynters niet en consten passeren met heurlieden schepen duer dat **de vaert te nauwe** was, **ende t'ondiepe** in dien manieren dat de schippers waeren ghedwonghen - souden sy gheraecken tot het voornoemde overdragh - te gaen anden overdraghman om hulpe van water ende adsistentie van 10, 12 ofte 20 mannen - danoff dat hy dicwils een gheweest is,
ghebruyckende practyquen van taillen duer diversche blocken, daer nochtans tsydert het annemen van de voorseide Fobert ende Marselis de schepen connen vaeren s'winters ende tsomers als het reck vol is
ende dat het niet noodich is water te trecken, segghende voor reden tsynder scientie tselve alsoo ghesien ende bevonden thebben
toorconde onderschreven by laste Pieter Remmery

Frans Beuth, voerman, woonende neffens tvoornoemde overdragh van Coppernolle onder de jurisdictie van Poperynghe - oudt 27 jaeren ofte
daerontrent hem voorgaende, ghelesen synde de depositien van Jan de Meester ende Pieter Remmery, seght op eedt daertoe hooghelick bemaent, deselve depositie in alle haer pointen van woorde te woorde te wesen warachtich sonder dies de contrarie te wesen -
ghevende voor reden van wetenschap, tegene alsoo al hier te voorgaende ter herberghe vande voornoemde **Coppernole** ghewoont hebbende - ghesien t'hebben ende daernaer ten versoecke vande voornoemde Pieter Fobert hem ghe-employeert den tydt van ses maenden ofte daerontrent neffens andere verscheiden persoonen tot al te voeren vande aerde ende mooze byde wercklieden van hem Fobert vut devoornoemde vaert ghedolfven ende ghesmeten
Toorconde ende is onderteeckent by laste van Frans Beuth

Frans Widoot, diverschelick schepen der stede van Poperynghe ende langhen tydt - jae - over vyftich jaeren hebbende bedient t'overdragh van **t'Reepken** neffens Poperynghe voornoemt, oudt 68 jaeren ofte daerontrent, tuught op eedt dat tsydert de vaert anghenomen is gheweest by Andries Marselis ende Pieter Fobert alsnu ten allen saisoene vande jaere soude connen bevaeren wesen, inghevalle datter ondertusschen gheen water afghetapt en waere omme de nederrecken vande selven vaert te spysen ende verhooghen, welck recken vol ende ongheranckt blyvende, soude de selve vaert altydt ter navigatie wesen bequaem
Toorconde ende is onderteeckent by laste van Frans Wydoot.

Ook aan de Overtoom in Amsterdam moest men soms met man en macht werken om het schip over de toom te krijgen.

Jan Dierick, lantsman, woonende in Oostvleteren niet verde by t'overdragh ghenaempt Vestgens - oudt 37 jaer ofte daerontrent ende Laurens Priem, lantsman oock woonende onder de prochie van Oostvleteren - out xxxiij jaren soo daer ontrent - oorconden ghehoort ende gheexamineert
tuughen ende verclaeren ghesaemdelick ende elck respectivelick up eedt solemnelick in myne handen ghepresteert warachtich te syne dat sylieden by laste van Pieter Fobert bedient hebben dry a vier jaeren ende noch somwijlen dies sijnde ghevraecht,
t'overdragh van Vestgens, boven vermelt
soo sy tschieten als upwinden der schepen aldaer passerende,
oversulcx wel te weten dat de vaert loopende van tvoornoemde overdragh naer Poperynghe, tsydert dat deselve vaert anghenomen is gheweest by de voornoemde Fobert ende Andries Masselis s'wynters ende t'somers soude bevaerlick
ende navigabel wesen, niet waere dat men somwijlen niet en moeste water trecken tot spysen vande onderste recken - langhe voorts dat sylieden diverschelick by laste vande voorseide Fobert hebben ghedolfven
ende de voornoemde vaert ghediept, soo boven als onder tvoornoemde overdragh - tsy eenighe plaetsen ter breede van een roede daert noodigh was ende minop andere - sulx niet verheeschende -
tot **de Hooghbrugghe,** excluus inder voughen dat de deposanten niet en twyffelen of den selven vaert souden tallen saisoen des jaers wesen bevaerelick indien er enigh retinakel ofte wederhoetsel der wateren beneden voornoemde overdragh ghemaeckt waeren

toorconden onderteecken by laste **Jan Dirick, by laste Laurens Priem**
Aldus ghehoort ende ghedeposeert ten daeghe, maende ende jaere als boven
toorconden onderteeckent J. Van Reninghe notaris present

Naast de voorgaande belangrijke getuigenissen vinden we in dit dossier nog een de nodige documenten waaruit blijkt dat Pieter Fobert een lening heeft opgenomen, duidelijk met de bedoeling om de noodzakelijke werken aan de vaart te kunnen betalen. We geven deze stukken hieronder met de bedoeling om volledig te zijn.

Wij, **Guillaume Pierins ende Charles Leurin** schepenen der stede van Poperinghe doen te weten dat voor ons commen ende ghecompareert is in persoone **Pieter Fobert**, den welcken belooft heeft van maende te maende te betaelen an de weduwe ende aeldynghen van het maendelicks contingent van twee distyncte losrenten van elck zeven ponden groten by jaere den pennyngh xvj,- *16* - by de weduwe ende hoirs van de zelve Wyts in de naeme van de zelve Fobert ten daghe van heden verkent ende ghehypothequeert ten proffytte van d'heer **Jacques Schevele** totter effectuele lossynghe den zelve cederende voorts den voornoemde Fobert ten proffytte van de selve weduwe ende aeldynghen drye naestcommende payementen den voornoemde Fobert competerende ten laste deser stede behelsende elck payement vyfhondert gulden
dannof t'eerst vallen sal te St. Jansmisse inden jaere xvjc dryeendertich naerstcommende ende dandre resterende twee jaeren - van jaere te jaere daernaer ende dat in betaelinghe van tcapitael vande voorseide renten consenterende nietmin de voornoemde weduwe Jan Wyts dat de voorseide aeldyngen ende vut de voorseide drye ghecedeerde payementen proffyteren sullen de portie van tcapitael van hunne voorseide rente
in kennesse der waerheyt hebben wy desen doen ondertekenen by en greffier der voorseide stede desen xxjste – *21ste* - ougst 1632 ende was onderteeckent by **Derycke**

In suive den voornoemde transport aen meester **Joos Seys** de jonghe als thresorier der stede van Poperynghe ten versoucke van **Michiel de Visch** ende consorten, hoirs van wylen Jan Wyts, ten fyne hy niet en betaele van tgonne hy inde selve qualiteyt vut crachte vande voornoemde transport schuldich is van **tannnemen vande vaert** ten maecken navigable dan an zelve hoirs cessionarissen op peyne als op rechte
Toorconde desen xxvij october xvjc dryenedertich ende was onderteeckent Wenis notaris publick

In suive van de voorschreven transport es by my onderschreven notaris ghedaen an myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe collegialick vergaedert wesende in heurlieden wetcamer ten fine sy an niemandt en betaelen ofte laeten betaelen van an de voorschreven ressenarissen tgonne Pieter Fobert is toecommende vande voorseide stede van de vaert navigable te maecken
Toorconde dne xxix october 1638 ende was onderteeckent Winnebroodt

Het navigabel maken van de vaart, zeker in een tijd waarin men ook de vaart Veurne – Duinkerke en Veurne – Plassendale aanlegt, zal wel in principe door iedereen als voordelig ervaren geweest zijn, maar toch hadden de Westvleternaars redenen tot protest.

Protest van die van Westvleteren – 5 september 1638

Copie
Zal beliefven den eersten notaris hiertoe bezocht ten beheerte van burghmeesters, landthouders, schepenen ende cuerheers de stede ende casselrie van Veurne,

intercederende[4] over heurlieden gemeene supposten ende insetenen,
midsgaders vande **leden ende superintendenten vande Zuutwaterynghe** van Veurnambacht intercederende over de respective ghelande - resorterende onder de selve waterynghe inde prochie van Westvleteren ende daerontrent -
hun in presentie van ghetuughen te transporteren tot de selve prochie van Westvleteren ter plaetse daermen verstaet dat **diversche werclieden jeghenwoordelick gheemployeert ende onleedich syn,**
omme by laste van burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe inde vaert ghenaempt te schieten eenighe dammen met intentie van aldaer te maecken **eenich sas ofte overdrach soomen verstaet**
ende kan oordeelen vut de preparatien ten dien fyne aldaer begonnen maecken omme alsoo tselve gecomen is ter kennesse vande versouckers deser -
ende namelick dat de voornoemde van Poperynghe syn gheresolveert met tvoorschreven werck op haerlieden autorityt
ende by pure nieuwicheyt faitelick voorts te gaen
ten groten intereste vande voornoemde versouckers
ende niet jeghenstaende de redenen by huerlieden respective ghedeputeerde
aen de selve van Poperinghe gherepresenteert akte vooren ghehouden -
tinsinueren[5] ende de late weten aende de voorseide werclieden **dat sy hun niet en vervoorderen van met tselve werck** voorts te gaene
oft by ghebreeke van dies dat men attesteert heurlieden zulckx faitelick ende metter macht te beloven doende gelyck insinuatie ende advertentie ande voornoemde burghmeesters ende schepenen van Poperinghe
latende ten effecte van dies van ditte als dander copie van desen akte ende beheerde aende voorseijde versouckers relaes van antwoorde die hier op sal worden gegeven
actum te desen vden 7tember
1638 by laste ondertekent **Corneel Puerin**
met een hanteecken

Opden vjden 7tember 1638 soo hebbe ick, Vandenberghe, notaris public, my vertransporteert inde presentie van **Michiel Gillis ende Lenart de Hane**, ghetuughen, ghedaen de insinuatie van de inhouden vande voorschreven lastinghe ten persone van **Andries Masselis, Pieter Fobert, Jacques van Caysele, Ludovick Bousseart** ende andre diversche personen bevonden inde plaetse -
ende de werclieden in cas van voorderynghe van wercke ghedaen aen elck respectivelick het bovenschreven protest – deliverende[6] in handen vanden voormoemden Andries Masselis desen copie ter presentie van alle andere werclieden
my toorconde
notaris ten voornoemde daghe ende jaere ende was onderteeckent Vandenberghe notaris publicq

Blijkbaar was men op het grondgebied van Westvleteren bezig met het bouwen – of toch de voorbereidselen te nemen voor het bouwen van een nieuwe overdracht of sas en dit zonder dat de Poperingenaars en vooral de aannemers van de vaart, in overleg gegaan waren met het magistraat van Veurne Ambacht en met de leden van de Zuidwatering. Deze waren niet akkoord dat er een nieuw sas of overdracht bijgebouwd zou worden.

---

[4] Intercederen = bemiddelen - vertegenwoordigen
[5] Insinueren = aantijgen
[6] Deliveren = afgeven

Buiten dit stuk vonden we niets verder over deze zaak en we weten ook de exacte plaats niet waar men die werken uitvoerde.
Blijkbaar heeft men de werken effectief stilgelegd en zijn deze plannen opgeborgen. We vonden verder nooit gegevens over een vierde overdracht of een sas.

Sint Winoksbergen rond 1560 - Deventer

13 april 1640 – Een schipper van Sint Winoksbergen - SAP512 – Schipvaart O. Fiers

Informatie judiciele gehoort by heer Jacques Proventier burghmeester - de heer Jaecques Wyts, voorschepen der stede van Poperynghe vut crachte van opene briefven van requisitie van burghmeesters ende schepenen der stede van Dunkercke in daten xxiijde january 1640 ghetekent Hardeuist
ghezeghelt met eenen zeghel van groenen wasse,
verleent an **Jan van Renynghe filius Caerle** ghearresteerde verweerder ende
Adriaen de Seeuws heescher opden intendit byden voorschreven Renynghe overghelevert desen xiijde – *18de* - april xvjc veertich 1640.

Bertolomeus Oudaert - oudt achtentwyntich jaeren ofte daerontrent, schipper van zynen ampte - wonachtich te Berghe Ste. Wynocx - orconde ghehoort
ende gheexamineert op den voorschreven intendit naer eedt ghedaen –
tuucht ende deposeert warachtich te zyne dat zynen vader gheleden
omtrent drie jaeren alhier gheladen heeft op zyn schip diversche berckhoutte in nombre van 13 voet (?) toebehoorende den verweerder
niet hebbende onthouden de zekeren nombre door den laps van tyde –
welke de deposant beneffens zynen vaeder **ghevoert heeft naer**
Dunkercke ende ghelevert an Adriaen de Seews metten vrechtbrief hemlieden ghegeven byden voorschreven verweerder van welk vrecht den deposant vraghende
jeghens den heescher omme betaelt te zyne - zeide dat **Jan van Renynghe** u betaelde –
hy es my noch ghenouch schuldich –
zoo dat zy wederghekeert zyn zonder betaelt te zyne ende daernaer satisfactie ontfaen vande voorseide Renynghe
ghevende den deposant voor redenen van wetenschap goede memorie te hebben alle tgene voorschreven ghedaen ende ghehoort te hebben
voorder niet wetende –
sluut zyne depositie die hy naer lecture heeft ondertekent
by laste van Bertholomeus Oudaert